

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 3. novembar 2022. godine
Ref.br.:RK 2066/22

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI83/22

Podnosilac

Isak Shehu

**Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda
Rev. br. 580/2022 od 11. januara 2022. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzie Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Isak Shehu iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa Jeton Osmani, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu [Rev. br. 580/2022] od 11. januara 2022. godine Vrhovnog suda.
3. Zastupnik podnosioca zahteva je osporenu presudu Vrhovnog suda primio 4. februara 2022. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti osporene presude, kojom podnosilac zahteva navodi da su mu povređena prava zagarantovana članovima 3. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32. [Pravo na pravno sredstvo], 54. [Sudska zaštita prava] i 102. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članovima 6. [Pravo na pravično suđenje] i 13. [Pravo na delotvorni pravni lek] Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članu 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] i 59 [Vrste odluka] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 10. juna 2022. godine, podnosilac zahteva je preko pošte podneo svoj zahtev Sudu.
7. Dana 23. juna 2022. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Remziu Istrefi-Peci za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno do sudija: Selvete Gërxhaliu-Krasniqi (predsedavajuća), Safet Hoxha i Radomir Laban, članovi.
8. Dana 24. juna 2022. godine, Sud je obavestio zastupnika podnosioca o registraciji zahteva i kopiju zahteva dostavio Vrhovnom sudu.
9. Istog datuma, Sud je dostavio dopis Osnovnom sudu u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud) i tražio od njih da dostave priznanicu koja dokazuje kada je podnosilac zahteva primio osporenu presudu Vrhovnog suda.
10. Dana 8. jula 2022. godine, Osnovni sud je podneo Sudu priznanicu koja dokazuje da je podnosilac zahteva primio osporenu presudu Vrhovnog suda 4. februara 2022. godine.
11. Dana 12. oktobra 2022. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Prema spisima predmeta, podnosilac zahteva je radio u Energetskoj korporaciji Kosova (u daljem tekstu: EKK) od 1979. godine do penzionisanja (2019. godine), na poziciji menadžera računovodstva. Nakon penzionisanja, podnosilac je podneo zahtev EKK-u za priznavanje jubilarne nagrade.
13. Dana 14. decembra 2018. godine, EKK je odlukom [br. 1527] odbio zahtev podnosioca za priznavanje jubilarne nagrade.
14. Dana 23. maja 2019. godine, podnosilac je podneo tužbu Osnovnom sudu protiv EKK-a, gde je tražio da mu se isplate tri jubilarne plate u ukupnom iznosu od 4235,82 (četiri hiljade dvesta trideset pet evra i osamdeset dva centi) i to sa zakonskom kamatom od 8% od dana podnošenja tužbe do konačne isplate.
15. Dana 11. oktobra 2019. godine, Osnovni sud je, presudom [C. br. 1791/2019], usvojio tužbeni zahtev podnosioca, kao osnovan, i obavezao tuženog EKK da isplati podnosiocu zahteva iznos od 3.960 (tri hiljade devetsto šezdeset) evra sa kamatom u iznosu od 8% od dana donošenja presude i troškove postupka u iznosu od 175 evra, a sve u roku od 7 dana.
16. Dana 4. novembra 2019. godine, EKK je uložio žalbu Apelacionom sudu na presudu Osnovnog suda, zbog bitne povrede odredaba Zakona o parničnom postupku (ZPP), nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava. Odgovor na žalbu je podneo i podnosilac zahteva.
17. Dana 11. juna 2021. godine, Apelacioni sud je, presudom [Ac. br. 1444/20], usvojio žalbu EKK-a i preinačio presudu Osnovnog suda C. br. 1791/2019 od 11. oktobra 2019. godine, tako što je odbio, kao neosnovan, tužbeni zahtev podnosioca.
18. Neutvrđenog datuma, podnosilac zahteva je podneo reviziju Vrhovnom sudu protiv presude Apelacionog suda, zbog bitnih povreda odredaba ZPP-a i pogrešne primene materijalnog prava.
19. Dana 11. januara 2022. godine, Vrhovni sud je, presudom [Rev. br. 580/2021], odbio, kao neosnovanu, reviziju podnosioca zahteva podnetu protiv presude Apelacionog suda.

Navodi podnosioca

20. Podnosilac zahteva osporava presudu [Rev. br. 580/2021] od 11. januara 2022. godine Vrhovnog suda, navodeći da je ista doneta uz povredu njegovih osnovnih prava i sloboda zagarantovana članovima 3. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32. [Pravo na pravno sredstvo], 54. [Sudska zaštita prava] i 102. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava i članovima 6. i 13. EKLJP-a.
21. Podnosilac zahteva navodi da su Apelacioni sud i Vrhovni sud svojim presudama pogrešno utvrdili činjenično stanje i pogrešno primenili

materijalno pravo, jer je "... tuženi pitanje jubilarnih nagrada regulisao i internim aktom koji je i dalje na snazi, i to predviđajući da će tuženi priznati jubilarne nagrade zaposlenima kada poslovni i finansijski uslovi budu odgovarajući za tuženog. Sud je morao uzeti u obzir da je poznata činjenica da je EKK a.d. kao poslodavac, jedna od najmoćnijih korporacija u zemlji, kako po poslovnoj moći, tako i po finansijskom stanju, ali i po tome što je tuženi, kao poslodavac, morao tužiocu da prizna pravo na jubilarnu nagradu u roku od 30 dana na osnovu člana 52. ROK-a i nakon ispunjenja uslova iz člana 52, stav 1 ROK-a u vezi sa članom 53.4 Zakonika o radu EKK a.d. Međutim, sud takođe ne uzima u obzir činjenicu da je tužilac, tek nakon odbijanja tuženog da mu prizna pravo na jubilarnu nagradu, podneo tužbu sudu za ostvarivanje prava na jubilarnu nagradu. Štaviše, tužbeni zahtev tužioca se takođe zasniva na činjenici da je na osnovu člana 53.4 Zakonika o radu EKK-a. a.d., tuženi predvideo priznavanje takvog prava i Zakonik o radu tuženog je i dalje na snazi i tuženi i dalje radi u skladu sa ovim zakonikom. Dakle, i u ovom smislu, tužbeni zahtev tužioca je potpuno osnovan i isti je podnet sudu u zakonskim rokovima za priznavanje prava na jubilarnu nagradu. Štaviše, ovo pravo mu pripada i pošto mu je to priznao i sam tuženi odlukom br. 2244 od 10.04.2019. godine i njegovom dopunom br. 8261 od 23.08.2019. godine. To pravo je priznato svim zaposlenima. Članom 3 ove odluke, tuženi je priznao to pravo i ovoj kategoriji zaposlenih na tri jubilarne nagrade".

22. Podnosilac zahteva dalje navodi da redovni sudovi nisu postupali u skladu sa zakonskim odredbama koje regulišu pitanje pravičnog suđenja i primenu materijalnog prava, jer su "... prilikom donošenja presude za reviziju koju je podneo tužilac pred Vrhovnim sudom, tačnije odredbama Zakona o parničnom postupku, Apelacioni sud i Vrhovni sud postupali u suprotnosti sa zakonskim odredbama. Prema navodima tužioca, nepostupanje suda prema zakonskim odredbama je rezultiralo odbijanjem njegove revizije i shodno tome, njemu je onemogućeno da dobije konačan odgovor od suda u vezi sa meritumom njegovog slučaja. U tom smislu, podnosilac zahteva navodi da su mu povređena prava na pravično i nepristrasno suđenje koja su zagarantovana članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, a zbog gore navedenih postupaka tužilac nije mogao da koristi vanredno pravno sredstvo pred redovnim sudovima i time su mu onemogućili sudsku zaštitu prava zagarantovanih članom 54. Ustava. Štaviše, podnosilac zahteva smatra da su redovni sudovi povredili član 102. Ustava, ne postupajući na osnovu važećeg zakona kao što je propisano u Ustavu".
23. Podnosilac zahteva, što se tiče navoda o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, smatra da je zaključak Vrhovnog suda u pogledu revizije, neosnovan i u suprotnosti sa članom 6. EKLJP-a, jer "... nepravilna primena materijalnog prava utiče i na ne donošenje meritorne odluke od strane Vrhovnog suda, dok se odbijanje revizije u suprotnosti sa gore navedenim zakonskim odredbama sastoji u tome što tužilac nije pravilno i ravnopravno tretiran u ovom postupku, pa mu je povređeno pravo na pravično suđenje, koje je zagarantovano članom 31. Ustava Republike Kosovo. S obzirom da je podnosiocu zahteva odbijena revizija bez meritornog razmatranja, to znači da je na ovaj način povređeno pravo zagarantovano članom 6.1. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, koji propisuje da

prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. Načelo pravičnog suđenja u jednom pogledu znači i jednakost oružja, koje se izražava u pravu strana da imaju saznanja i da komentarišu predočene dokaze ili iznete primedbe”.

24. Što se tiče navoda o povredi člana 13. EKLJP-a, podnosilac zahteva naglašava da mu je povređeno i načelo jednakosti oružja, jer je pred tuženim postavljen u nepovoljan položaj, zato što nije pravilno primenjeno materijalno pravo prilikom odlučivanja u pogledu delotvornog pravnog sredstva.
25. Podnosilac zahteva takođe navodi da je došlo do povrede člana 24. Ustava, jer su, kako ističe, Vrhovni sud i Apelacioni sud odlučivali u sličnim slučajevima njegovom tako što su ih usvojili, pri čemu su redovni sudovi stvorili različite stavove u sličnim slučajevima i time ga postavili u nejednak položaj pred zakonom.
26. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda (i) usvajanje zahteva, i (ii) ukidanje presude Vrhovnog suda Rev. br. 580/2022 od 11. januara 2022. godine.

Relevantne odredbe Zakona i Poslovnika

Zakon

Član 49 (Rokovi)

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog”.

Poslovník

Pravilo 39 (Kriterijum o prihvatljivosti)

“(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

*c) ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva, i
[...].”*

Ocena prihvatljivosti zahteva

27. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom.
28. U tom smislu, Sud se prvo poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

"1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".

29. Sud takođe ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u Zakonu. U tom smislu, Sud se prvo poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47. Zakona [Individualni zahtevi]

"1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva".

Član 48. Zakona [Tačnost podneska]

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

Član 49. Zakona [Rokovi]

"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku ...".

30. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud prvo ističe da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno presudu [Rev. br. 580/2022] od 11. januara 2022. godine Vrhovnog suda, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom.

31. Međutim, Sud takođe ističe da se prema članu 49 (Rokovi) Zakona, zahtev mora podneti u roku od 4 (četiri) meseca. Rok počinje da teče od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. Ovaj zahtev je takođe propisan u tački (c) stava (1) pravila 39 (Kriterijum o prihvatljivosti) Poslovnika, kojim je propisano da se zahtev podnosi u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva.
32. U tom smislu, u okolnostima konkretnog slučaja, Sud podseća da podnosilac zahteva osporava presudu [Rev. br. 580/2022] od 11. januara 2022. godine Vrhovnog suda. Priznanica koju je Sudu dostavio Osnovni sud dokazuje da je podnosilac zahteva 4. februara 2022. godine primio osporeni akt. Podnosilac je podneo zahtev pošti 6. juna 2022. godine, što dokazuje koverat, koji je u Sud stigao 10. juna 2022. godine, više od 4 meseca nakon prijema osporenog akta. Shodno tome, Sud utvrđuje da je zahtev podnosioca podnet nakon zakonskog roka od 4 (četiri) meseca propisanog Zakonom i Poslovníkom, te je stoga neprihvatljiv za razmatranje.
33. U slučajevima kada podnosilac zahteva ima pravo da mu se kopija pravosnažne odluke lokalnih pravosudnih organa automatski dostavi, svrsi i nameri člana 49. Zakona najbolje služi da se rok od četiri meseca računa od datuma kada je dostavljena kopija te odluke (vidi, između ostalog, predmet ESLJP-a: *Worm protiv Austrije*, br. 83/1996/702/894, presuda od 29. avgusta 1997. godine, stav 33).
34. Sud ponavlja da je svrha zakonskog roka od 4 (četiri) meseca, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 39 (1) (c) Poslovnika, da promoviše pravnu sigurnost, obezbeđujući da se slučajevi koji se odnose na ustavna pitanja razmatraju u razumnom roku i da ranije odluke ne budu stalno otvorene za osporavanje (vidi, između ostalog, slučajeve Suda: KI48/21, podnosilac zahteva: *Xhavit R. Sadrija*, rešenje o neprihvatljivosti od 30. juna 2021. godine, stav 44; i KI45/21, podnosilac zahteva: *Samedin Bytyqi*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. maja 2021. godine, stav 35; vidi takođe, između ostalog, slučaj ESLJP-a: *Mocanu i drugi protiv Rumunije*, br. 10865/09,45886/07 i 32431/08 od 17. septembra 2014. godine, stav 258).
35. U zaključku, na osnovu prethodno razrađenih razloga, Sud utvrđuje da zahtev nije podnet u zakonskom roku propisanom članom 49. Zakona i pravilom 39 (1) (c) Poslovnika i, shodno tome, proglasi zahtev neprihvatljivim.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosovo, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, članom 49. Zakona i pravilom 39 (1) (c) Poslovnika, dana 12. oktobra 2022. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona; i
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Remzie Istrefi Peci

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka Nimani